

**QORTI CIVILI
PRIM'AWLA
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE**

Illum 26 ta' Frar, 2020

Rikors Guramentat Nru: 217/2004 AF

Zelda Zerafa

vs

Gaetano u Lorraine konjugi Costa

**u b'digriet tal-Qorti tad-19 ta' Jannar 2006 gew nominati
Dr. Tonio Azzopardi u P.L. Hilda Ellul Mercer bhala
Kuraturi Deputati biex jirrapprezentaw lill-assenti
Gaetano Costa**

**u b'nota tal-Qorti tal-31 ta' Jannar 2006 gie sostitwit Dr.
Tonio Azzopardi u minflok gie nominat Dr. Richard
Sladden bhala Kuratur Deputat biex jirrapprezenta lill-
assenti Gaetano Costa**

**u b'digriet tal-Qorti tat-28 ta' Jannar 2010 giet revokata
l-hatra ta' Dr. Richard Sladden bhala Kuratur u qed jigi
estromess mill-kawza**

**u fil-verbal tal-15 ta' Marzu 2016 il-Qorti ordnat illi
kunjom Lorraine Costa irid jaqra Lorraine Fino u dan in
vista tas-separazzjoni**

u

Chairman tal-Korporazzjoni Enemalta

**u b'digriet tat-3 ta' Mejju 2017, il-Qorti orndat li
"Enemalta p.l.c." tassumi l-atti minflok il-"Korporazzjoni
Enemalta"**

Il-Qorti:

Rat iċ-ċitazzjoni ta' Zelda Zerafa li permezz tagħha wara li gie premess illi:

L-attrici kienet hadet b'lokazzjoni minghand il-konvenuti Gaetano u Lorraine mizzewgin Costa, l-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca" fi Triq San Frangisk, San Gwann. Din il-lokazzjoni saret ghal perjodu ta' tliet snin, cioè mis-6 ta' Ottubru 1997 sal-5 ta' Ottubru 2000.

Dan il-ftehim gie mhassar bi skrittura privata tas-26 ta' Marzu 1998. Skond din l-iskrittura privata, l-attrici kellha thallas ghal konsum tal-ilma u d-dawl sal-5 ta' April 1998.

L-attrici fil-fatt hallset lill-Korporazzjoni Enemalta dak kollu li kien dovut minnha sal-5 ta' April 1998.

Il-Korporazzjoni Enemalta baqghet tippretendi minghand l-attrici l-hlas ghal konsum tal-ilma u dawl anki wara din id-data, meta l-attrici kienet harget mill-istabbiliment imsemmi.

L-ammont pretiz sal-5 ta' Novembru 2002 mill-Korporazzjoni Enemalta huwa ta' sebat elef tlett mija u tletin Lira u sitta u disghin centezmu (Lm7,330.96) kif jirrizulta mill-kont numru 1000013005.

L-attrici rrifjutat li thallas ghall-konsum u kera ta' meters wara l-5 ta' April 1998 peress li tali ammont huwa dovut mill-konvenuti mizzewgin Costa.

Il-Korporazzjoni Enemalta minhabba intransigenza ssuspendiet il-provvista tad-dawl elettriku fil-fond fejn l-attrici tabita flimkien mal-familja taghha, jigifieri Flat 3, Beach Flats, St. Publius Street, San Pawl il-Bahar.

Il-konjugi Costa u l-Korporazzjoni Enemalta, interpellati b'ittra ufficcjali sabiex jirrimedjaw din is-sitwazzjoni, baqghu inadempjenti.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara li kwalunkwe ammont dovut lill-Korporazzjoni Enemalta ghall-konsum ta' ilma u dawl u kera ta' meters fir-rigward tal-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca", Triq San Frangisk, San Gwann, wara l-hamsa (5) ta' April 1998, huwa dovut mill-konjugi Costa u mhux mill-attrici.
2. Tillikwida l-arretrati akkumulati wara l-hamsa (5) ta' April 1998 sad-data tas-sentenza, liema ammont gie kkwantifikat mill-Korporazzjoni Enemalta mis-6 ta' April 1998 sal-5 ta' Novembru 2002 fl-ammont ta' sebat elef tlett mija u tletin Lira u sitta u disghin centezmu (Lm7,330.96) – b'riserva ta' kull ammont iehor li talvolta jirrizulta dovut.
3. Tikkundanna lill-konvenuti Gaetano u Lorraine mizzewgin Costa ghall-hlas tal-ammont ta' arretrati kif likwidat a favur tal-Korporazzjoni Enemalta.
4. Tordna lill-Korporazzjoni Enemalta sabiex minnufih jaghtu lura l-provvista ta' dawl elettriku lill-attrici fir-residenza taghha Flat 3, Beach Flats, St. Publius Street, San Pawl il-Bahar, u dana peress li l-attrici ma kellha x'taqsam xejn aktar mal-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca" wara l-5 ta' April 1998.

5. Tiddikjara lill-Korporazzjoni Enemalta responsabbli għall-hlas tad-danni lill-attrici minhabba l-qtugh tal-provvista tad-dawl elettriku fir-residenza tagħha fuq imsemmija.
6. Tillikwida d-danni kollha konsegwenzjali sofferti minnha.
7. Tikkundanna lill-Korporazzjoni Enemalta għall-hlas tas-somma hekk likwidata u dikjarata dovuta lill-attrici in linea ta' danni.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti jew min minnhom, li huma ngunti għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' Zelda Zerafa li taqra hekk:

L-attrici kienet hadet b'lokazzjoni minghand il-konvenuti Gaetano u Lorraine mizzewgin Costa, l-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca" fi Triq San Frangisk, San Gwann. Din il-lokazzjoni saret għal perjodu ta' tliet snin, cioè mis-6 ta' Ottubru 1997 sal-5 ta' Ottubru 2000.

Dan il-ftehim gie mhassar bi skrittura privata tas-26 ta' Marzu 1998. Skond din l-iskrittura privata, l-attrici kellha thallas għal konsum tal-ilma u d-dawl sal-5 ta' April 1998.

L-attrici fil-fatt hallset lill-Korporazzjoni Enemalta dak kollu li kien dovut minnha sal-5 ta' April 1998.

Il-Korporazzjoni Enemalta baqgħet tippretendi minghand l-attrici l-hlas għal konsum tal-ilma u dawl anki wara din id-data, meta l-attrici kienet harget mill-istabbiliment imsemmi.

L-ammont pretiz sal-5 ta' Novembru 2002 mill-Korporazzjoni Enemalta huwa ta' sebat elef tlett mija u tletin Lira u sitta u disghin centezmu (Lm7,330.96) kif jirrizulta mill-kont numru 1000013005.

L-attrici rrifjutat li thallas għall-konsum u kera ta' meters wara l-5 ta' April 1998 peress li tali ammont huwa dovut mill-konvenuti mizzewgin Costa.

Il-Korporazzjoni Enemalta minhabba intransigenza ssuspendiet il-provvista tad-dawl elettriku fil-fond fejn l-attrici tabita flimkien mal-familja tagħha, jigifieri Flat 3, Beach Flats, St. Publius Street, San Pawl il-Bahar.

Il-konjugi Costa u l-Korporazzjoni Enemalta, interpellati b'ittra ufficcjali sabiex jirrimedjaw din is-sitwazzjoni, baqghu inadempjenti.

Ghalhekk kellha ssir din il-kawza.

Rat in-nota ta' eċċezzjonijiet ta' Lorraine Costa li permezz tagħha gie eċċepit illi:

Preliminarjament jigi rilevat għall-korrettezza illi l-eccipjenti illum kunjomha "Fino", dana billi rrivertiet għal kunjom xubitha wara s-separazzjoni personali minn mar-ragel Gaetano Costa, u illi c-citazzjoni attrici ma tinkludix dettalji essenzjali tal-partijiet, fosthom in-numri tal-karti tal-identità tal-partijiet u/jew l-ismijiet tal-genituri u/jew in-numri ta' registrazzjoni tal-kumpaniji kontendenti, u s-suespost ghandu jigi rifless kemm fic-citazzjoni kif ukoll f'kull att iehor relatat u sussegwenti, permezz tal-appoziti modifiki u/jew korrezzjonijiet.

Preliminarjament ukoll u bla pregudizzju għas-suespost, it-talba għall-hlas mill-eccipjenti ammont ta' arretrati hija preskritta in toto u/jew in parte ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. XVI.

Preliminarjament ukoll u bla pregudizzju għas-suespost, jekk is-sitt talba attrici hija diretta lejn l-eccipjenti wkoll, din hija preskritta in toto jew in parte ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. XVI.

Bla pregudizzju għas-suespost, l-eccipjenti mhix responsabbli għall-hlas ta' kwalunkwe ammonti li jistghu jkunu dovuti lill-Korporazzjoni Enemalta dwar il-fond "Dolceria Siciliana, Da Gabriele e Luca", Triq San Frangisk, San Gwann, il-ghaliex kien jinkombi fuq l-attrici illi tiffirma biex isir it-tibdil tal-utent registrat mal-Korporazzjoni Enemalta, haga li hija ghalkemm bosta drabi interpellata kemm mill-eccipjenti u mir-ragel tagħha

kif ukoll mill-akkwirenti sussegwenti tal-fond, baqghet ma ghamlitx.

Bla pregudizzju ghas-suespost, u fi kwalunkwe kaz, is-servizz ma giex ikkunsmat mill-eccipjenti, illi lanqas qatt ma jirrizulta li kienet l-utent registrat ta' dan il-fond imma minn terzi, u allura ma tistax tintalab illi thallas l-ammont allegatament dovut lill-Korporazzjoni Enemalta l-istess eccipjenti, illi ghalhekk ukoll ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju billi mhijiex legittimu kontradittur f'din il-kawza.

Bla pregudizzju ghas-suespost, isegwi li l-eccipjenti m'ghandhiex tinsab responsabbli ghal kwalunkwe danni li l-attrici tista' tigi kkunsidrata subiet.

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri jekk u meta jkun il-kaz.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa ta' Lorraine Costa li taqra hekk:

Jigi rilevat ghall-korrettezza illi jiena llum kunjomi "Fino", dana billi rrivertejt ghal kunjom xubiti wara s-separazzjoni personali minn mar-ragel Gaetano Costa, u illi c-citazzjoni attrici ma tinkludix dettalji essenzjali tal-partijiet, fosthom in-numri tal-karti tal-identità tal-partijiet u/jew l-ismijiet tal-genituri u/jew in-numri ta' registrazzjoni tal-kumpaniji kontendenti, u s-suespost ghandu jigi rifless kemm fic-citazzjoni kif ukoll f'kull att iehor relatat u sussegwenti, permezz tal-appoziti modifiki u/jew korrezzjonijiet.

Bla pregudizzju ghas-suespost, it-talba ghall-hlas minghandi hija preskritta in toto u/jew in parte ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. XVI.

Bla pregudizzju ghas-suespost, jekk is-sitt talba attrici hija diretta lejja wkoll, din hija preskritta in toto jew in parte ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. XVI.

Bla pregudizzju ghas-suespost, miniex responsabbli ghall-hlas ta' kwalunkwe ammonti li jistghu jkunu dovuti lill-Korporazzjoni Enemalta dwar il-fond "Dolceria Siciliana, Da Gabriele e Luca",

Triq San Frangisk, San Gwann, il-ghaliex kien jinkombi fuq l-attrici illi tiffirma biex isir it-tibdil tal-utent registrat mal-Korporazzjoni Enemalta, haga li hija ghalkemm bosta drabi interpellata kemm mill-eccipjenti u mir-ragel taghha kif ukoll mill-akkwirenti sussegwenti tal-fond, baqghet ma ghamlitx.

Bla pregudizzju ghas-suespost, u fi kwalunkwe kaz, is-servizz ma giex ikkunsmat minni, illi lanqas qatt ma jirrizulta li kont l-utent registrat ta' dan il-fond imma minn terzi, u allura ma jistax jintalab illi nhallas l-ammont allegatament dovut lill-Korporazzjoni Enemalta jiena stess, illi ghalhekk ukoll ghandi nigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju billi minix legittimu kontradittur f'din il-kawza.

Bla pregudizzju ghas-suespost, isegwi li jiena m'ghandhix ninsab responsabbli ghal kwalunkwe danni li l-attrici tista' tigi kkunsidrata li subiet.

Jiena naf b'dan kollu personalment.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-Korporazzjoni Enemalta li permezz taghha eccepiet illi:

It-talbiet attrici huma nfondati kemm fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez stante illi:

1. L-ammonti huma interament dovuti lill-Korporazzjoni mill-attrici Zalda Zerafa in kwantu huma bbazati fuq actual reading tal-kont in kwistjoni, cioe l-kont numru 1000013005 liema kont huwa registrat fuq l-isem attrici.
2. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-Korporazzjoni Enemalta maħlufa mill-Avukat Dottor Damien Degiorgio li taqra hekk:

L-attrici Zalda Zerafa hija r-registered consumer in relazzjoni mal-kont in kwistjoni, cioe l-kont numru 1000013005.

Sussegwentement, in relazzjoni mal-kont riferit, sa fejn ghandha x'taqsam il-Korporazzjoni Enemalta, ir-relazzjoni guridika f'dan il-kaz hija mal-attrici Zelda Zerafa.

Il-korporazzjoni Enemalta, tramite r-rapprezentant taghha, l-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma, tipprovdi procedura u formula appozita sabiex isir 'transfer of registered consumer', f'liema kaz tigi wkoll trasferita r-responsabbilità tal-kont.

Dan kollu ma sarx mill-attrici, li ghaldaqstant ovvjament baqghet vinkolata mal-Korporazzjoni, irrispettivament minn dak kollu li gara ma' terzi.

Ma tezistix kontestazzjoni fuq il-konsum u ghaldaqstant fuq l-ammonti dovuti.

Ghaldaqstant il-Korporazzjoni konvenuta mhijiex responsabbli ghall-akkadut u ghandha tithallas ghall-konsum fuq il-kont riferit.

Rat il-kontro talba tal-Korporazzjoni Enemalta li permezz taghha wara li gie premiss illi:

Il-kont relattiv ghal hlas ta' dan is-servizz huwa l-kont numru 1000013005, registrat mal-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma taht l-isem ta' Zelda Zerafa sa mill-1996.

Fuq dan il-kont huma dovuti tmint'elef mitejn u hmistax-il Lira Maltija u erba' u tletin centezmu (Lm8215.34) rapprezentanti konsum tal-elettriku fil-fond riferit, kif indikata fl-anness dokument ZZ1.

Ghalkemm debitament interpellata din qatt ma hallset.

L-ahhar hlas ta' tmien mija u erba' u sebghin Lira Maltija (Lm874) fuq il-kont riferit sar f'Lulju tas-sena li ghaddiet.

Intalbet din il-Qorti sabiex:

1. Tiddikjara illi Zelda Zerafa hija debitrici tal-Korporazzjoni Enemalta fl-ammont ta' tmint'elef mitejn u hmistax-il Lira Maltija u erba' u tletin centezmu (Lm8215.34), fuq il-kont numru 1000013005, rapprezentanti konsum ta' l-elettriku fl-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca", fi Triq San Frangisk, San Gwann liema kont huwa registrat mal-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma taht l-isem ta' Zelda Zerafa.
2. Tikkundanna lill-istess Zelda Zerafa thallas lill-Korporazzjoni Enemalta l-ammonti msemmija, bl-imghaxijiet mid-data tal-konsum sad-data tal-pagament relattiv u bl-ispejjez.

Rat id-dikjarazzjoni tal-Korporazzjoni Enemalta maħlufa mill-Avukat Dottor Damien Degiorgio li taqra hekk:

L-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca", fi Triq San Frangisk, San Gwann huwa provdut bil-kurrent elettriku mill-Korporazzjoni Enemalta.

Il-kont relattiv ghal hlas ta' dan is-servizz huwa l-kont numru 1000013005, registrat mal-Korporazzjoni ghas-Servizzi tal-Ilma taht l-isem ta' Zelda Zerafa sa mill-1996.

Fuq dan il-kont huma dovuti tmint'elef mitejn u hmistax-il Lira Maltija u erba' u tletin centezmu (Lm8,215.34), rapprezentanti konsum tal-elettriku fil-fond riferit.

L-ahhar hlas ta' tmien mija u erba' u sebghin Lira Maltija (Lm874) fuq il-kont riferit sar f'Lulju tas-sena li ghaddiet.

Zelda Zerafa hija debitrici tal-Korporazzjoni Enemalta fl-ammonti riferiti u ghandha tigi kkundannata thallas lill-Korporazzjoni l-istess ammonti bl-ispejjez u bl-imghaxijiet.

Ghalhekk kellha ssir din il-kontro-talba.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet ta' Zelda Zerafa għall-kontro talba tal-Korporazzjoni Enemalta li permezz tagħha eċċepiet illi:

It-talbiet attrici m'għandhomx jigu milqugħa fil-konfront tal-eccipjenti peress illi l-kreditu pretiz mill-Korporazzjoni Enemalta m'għadux aktar dovut minn Zelda Zerafa, izda minn Gaetano Costa u Lorraine Fino neé Costa.

Salvi eccezzjonijiet ohra.

Rat in-nota ta' eccezzjonijiet tal-Avukat Dottor Richard Sladden u l-Prokuratur Legali Hilda Ellul Mercer bħala kuraturi deputati sabiex jirrappreżentaw lill-assenti Gaetano Costa li permezz tagħha eċċepew illi:

L-eccipjenti mhumiex edotti mill-fatti tal-kaz u jirriservaw li jipprovdu l-eccezzjonijiet tagħhom fi stadju ulterjuri meta jikkomunikaw mal-assenti konvenut.

Għal dan l-iskop l-esponenti kitbu lid-difensur tal-attrici sabiex jingħataw kwalunkwe informazzjoni li hu u/jew l-attrici għandha dwar l-indirizz tal-assenti.

Preliminarjament u bla pregudizzju għas-suespost, it-talba għall-hlas mill-eccipjenti ta' ammont ta' arretrati hija preskritta in toto u/jew in parte u dan ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Preliminarjament u mingħajr pregudizzju għas-suespost, is-sitt talba attrici hija wkoll preskritta in toto u/jew in parte ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti tal-kuraturi deputati li taqra hekk:

L-esponenti mhumiex edotti mill-fatti tal-kaz u jirriservaw li jipprovdu l-eccezzjonijiet tagħhom fi stadju ulterjuri meta jikkomunikaw mal-assenti konvenut.

Għal dan l-iskop l-esponenti kitbu lid-difensur tal-attrici sabiex jinghataw kwalunkwe informazzjoni li hu u/jew l-attrici għandha dwar l-indirizz tal-assenti.

Preliminarjament u bla pregudizzju għas-suespost, it-talba għall-hlas mill-eccipjenti ta' ammont ta' arretrati hija preskritta in toto u/jew in parte u dan ai termini tal-artikolu 2156 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Preliminarjament u minghajr pregudizzju għas-suespost, is-sitt talba attrici hija wkoll preskritta in toto u/jew in parte ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Rat in-nota tal-Korporazzjoni Enemalta li permezz tagħha rriduciet il-pretensjoni tagħha għal €12,167.53.

Semgħet ix-xhieda prodotti.

Rat-noti ta' sottomissjonijiet tal-attrici u tas-soċjetà konvenuta.

Semgħet it-trattazzjoni finali tal-partijiet.

Rat illi l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat illi din tal-lum hija kawża dwar min għandu jhallas kont tad-dawl u ilma pendenti fuq fond għa mikri lill-attrici. Filwaqt illi l-attrici tgħid li l-bilanċ huwa dovut mingħand il-konvenuti Gaetano Costa u Lorraine Fino, il-konvenuti kollha jinsistu li għandha tħallas l-attrici stante li l-kont kien f'isimha.

Mill-provi prodotti jirriżulta li permezz ta' skrittura tal-1 ta' Ottubru 1997, l-attrici kriet mingħand is-soċjetà G. Costa Catering Limited l-istabbiliment "Dolceria Siciliana, De Gabriele Luca", Triq San Frangisk, San Gwann. Din il-kirja kellha tkun għal perjodu ta' tlett snin iżda bi qbil bejn il-partijiet giet terminata permezz ta' skrittura tas-26 ta' Marzu 1998 fejn gie miftihem illi l-attrici kellha tħallas għall-konsum ta' dawl u ilma sal-5 ta' April 1998.

Jirriżulta li meta ħadet il-gestjoni tal-istabbiliment, l-attriċi dawret il-kont tad-dawl u ilma fuq isimha imma meta giet terminata l-kirja, hija ma ħaditx ħsieb illi tinforma lis-soċjetà konvenuta (minn issa `l quddiem imsejha `Enemalta`) u timla l-formola appożita sabiex il-kont jerga jirreverti għal fuq isem sid il-proprjetà, b'dan illi l-bilanċ fuq il-kont baqa' jakkumula u Enemalta bdiet tesigi ħlas mingħandha. L-attriċi rrifjutat li tħallas u nonostante li ppreżentat kopja tal-iskrittura li biha giet terminata l-kirja, Enemalta rrifjutat li tneħhi l-kont minn fuq isimha u kellha tiġi intavolata din il-kawża. Minkejja li l-istabbiliment in kwistjoni inbiegħ lil terzi f'Novembru tal-2001, kien biss fl-2008 li s-sid il-ġdid beda jħallas għall-konsum tiegħu u dan b'lura mill-2001. Illum il-ġurnata l-kwistjoni li baqa' hija dwar min għandu jħallas il-bilanċ ta' €12,167.53 li akkumula minn April tal-1998 sa Novembru tal-2001. Jirriżulta li għal xi żmien Enemalta ssospendiet il-provvista tal-elettriku għar-residenza tal-attriċi.

Il-konvenuta Lorraine Costa eċċepiet preliminarjament illi għall-korrettezza hija rrvirtiet għall-kunjom xubitha wara s-separazzjoni personali minn mal-konvenut Gaetano Costa. Din l-eċċezzjoni giet sorvolata in kwantu li fl-udjenza tal-15 ta' Marzu 2016 il-Qorti ordnat il-korrezzjoni meħtieġa.

Il-konvenuta Fino u l-kuraturi deputati nominati sabiex jirrappreżentaw lill-assenti Gaetano Costa eċċepew il-preskrizzjoni a tenur tal-artikoli 2153 u 2156 tal-Kapitolu 16. Fl-ewwel lok u dwar il-preskrizzjoni skont l-artikolu 2153, għandu jingħad illi t-talba għad-danni kienet diretta lejn l-Enemalta biss. Fi kwalunkwe każ, l-attriċi ma ressqet l-ebda provi dwar xi danni li setgħet sofriet u allura l-Qorti ma tarax għalfejn għandha tidħol fil-mertu ta' din l-eċċezzjoni.

Dwar l-eċċezzjoni skont l-artikolu 2156, is-sub inċiż applikabbli jaqra hekk:

"L-azzjonijiet hawn taħt imsemmija jaqgħu bi preskrizzjoni bl-egħluq ta' ħames snin:

.....

(f) azzjonijiet għall-ħlas ta' kull kreditu ieħor li ġej minn operazzjonijiet kummerċjali jew minn ħwejjeġ oħra, meta l-kreditu ma jkunx jaqa', skont din il-liġi jew liġijiet oħra, taħt preskrizzjoni aqsar, jew ma jkunx jirriżulta minn att pubbliku."

Fil-fehma tal-Qorti, din il-preskrizzjoni mhijiex applikabbli għall-każ odjern. Il-preskrizzjoni hija intrinsikament marbuta mal-azzjoni u l-kawża tal-lum ma tikkonċernax xi kreditu allegatament dovut lill-attriċi iżda hija dwar min hu responsabbli jhallas il-bilanċ pendenti fuq il-kont registrat ma' Enemalta, abbażi ta' skrittura privata bejn l-attriċi u l-konvenuti Costa u Fino.

Kif sewwa ġie ritenut fil-kawża Stencil Pave (Malta) Limited vs Dr Maria Deguara noe, deċiż minn din il-Qorti diversament presjeduta fit-30 ta' Ottubru 2003:

"Illi, kif inghad iżjed 'il fuq, l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni trid tinghata tifsira restrittiva, u għalhekk jekk ikun jeżisti xi dubju dwar l-applikabilità taż-żmien preskrittiv minn dak li jirriżulta mill-atti, tali dubju ghandu jmur kontra l-eccipjent. Dan ma jfisser bl-ebda mod li l-attur huwa mehlus milli jressaq provi konvincenti fl-istadju tal-provi fil-mertu, biex isejjes l-allegazzjonijiet tieghu.

...

Illi bilkemm ghandu għalfejn jinghad li l-preskrizzjoni (specjalment dik tax-xorta li toqtol il-process) hija istitut li, min-natura tieghu, irid jitqies fil-limiti stretti li tapplika għalih il-liġi u jitfisser dejjem b'mod li ma jgibx fix-xejn il-ghan illi ghandu jsir haqq fuq is-sustanza tal-kwistjoni."

Għalhekk, din l-eccezzjoni qegħda wkoll tiġi miċhuda.

Il-konvenuta imbagħad teċċepixxi li l-konsum ma kienx ikkunsmat minnha u li lanqas qatt ma kienet l-utent registrat tal-fond u għalhekk hija mhijiex il-leġittimu kontradittur f'dawn il-proċeduri. Jidher li b'din l-eccezzjoni l-konvenuta qegħda tfisser

li sid l-istabbiliment in kwistjoni kienet is-soċjetà G. Costa Catering Limited, li mhijiex parti f'dawn il-proċeduri.

Fil-kawża fl-ismijiet Av. Michael Psaila noe vs Joseph Pace et, deċiża fit-3 ta' Ottubru 2008, din il-Qorti diversament presjeduta spjegat illi:

"Min jeċċepixxi li hu mhux il-legittimu kontradittur jeħtieġ illi jipprova li hu ma kienx il-persuna li kellu jirrispondi għat-talba proposta bl-istanza għaliex hu ma kienx daħal f'ebda rapport mar-rikorrent noe jew li m'għadx għandu tali rapport."

Filwaqt illi huwa minnu li sid l-istabbiliment kienet il-kumpannija u mhux il-konvenuti Costa u Fino f'isimhom personali, din il-Qorti tqis illi bl-eċċezzjoni tagħha l-konvenuta Fino qiegħda tattenta taħrab mill-obbligi tagħha billi tinheba wara finzjoni legali. Dan huwa aġir skorrett li jpogġiha in *mala fede*, xi ħaġa li din il-Qorti mhijiex disposta tittollera.

Rilevanti għall-kawża tal-lum huwa l-insenjament tal-Qorti tal-Appell fil-kawża ta' Nevada Limited et vs Hubert Mifsud et, deċiża fis-16 ta' Frar 2004, fejn intqal hekk:

"Il-principju ewlieni li fuqu hija mibnija l-ligi tagħna, li jegħleb il-principji l-oħrajn u l-finzjonijiet legali kollha, huwal l-principju tal-bona fides. Jekk is-socjeta` serviet bhala lunga manus biex il-konvenuti evadew l-obbligazzjonijiet kuntrattwali tagħhom – u dan, naturalment, qieghed jinghad bla pregudizzju għall-kwistjoni fil-meritu, li għad irridu narawha – mela, bhala strument tagħhom kontrollat għal kollox minnhom, ikollha twiegeb daqshom. F'għieh il-harsien tal-principju ewlieni tal-bona fides, il-Qorti għandha wkoll is-setgħa li thares lil hemm mill-finzjoni legali biex tagħmel il-haqq u s-sewwa – biex, fil-kaz tal-lum, tafferma illi pacta sunt servanda. Dan il-principju già affermatu l-Qorti ta' l-Appell, Sede Kummercjali, f'sentenza mogħtija fit-22 ta' Jannar 1992 fil-kawża fl-ismijiet Avukat Dr. Jose` Herrera nomine et versus Tancred Tabone et nomine.

...

ghandu jkun pacifiku li fejn jirrizulta li socjeta` tintuza bi skop li jigu evitati obbligi personali, il-Qrati ghandhom is-setgha li joqghodu fuq `il-verita` sostantiva, u mhux lejn il-finzjonijiet legali. Il-personalita` guridika separata moghtija lis-socjetajiet titqies bhala privilegg moghti mil-ligi, liema privilegg m'ghandux jigi abbuzat."

Hekk ukoll, fil-kawza pjuttost ricenti ta' Alexander Gray Bannerman et vs John Camilleri et, tas-26 ta' Jannar 2018, l-istess Qorti affermat il-principju li:

"Il-finzjonijiet legali ma ghandhomx jithallew ixekklu li ssir gustizzja, aktar u aktar meta min jinqeda bihom jagħmel hekk bi skop manifestament dizonest."

Fil-kawza tal-lum jirrizulta li kienu proprju l-konvenuti Costa u Fino li deheru fuq l-iskrittura tas-26 ta' Marzu 1990 għan-nom tal-kumpanija. Fil-fatt, il-konvenuta Fino stess ikkonfermat li hi u Gaetano Costa kienu d-diretturi tagħha. Tant huwa minnu li din il-kumpanija kienet taht il-kontroll assolut tal-konjuġi Costa u hadd aktar, li fil-kuntratt ta' separazzjoni gie maqbul illi Gaetano Fino jithallas il-kreditu tiegħu fil-konfront tal-komunjoni tal-akkwisti mir-rikavat tal-bejgħ tal-istabbiliment proprjetà tal-kumpanija.

Il-kuntratti ghandhom jigu esegwiti in buona fede, jigifieri skont l-intenzjoni li kellhom il-partijiet u l-iskop li huma kellhom meta stipulaw il-kuntratt. Fejn jirrizulta agir skorrett li juri *mala fede*, il-Qorti m'għandhiex tippermetti lil min jahti għal dan l-agir jieħu vantaġġ mill-*mala fede* tiegħu. Il-ligi tagħna hija mibnija fuq il-*buona fede* u l-ebda negozju guridiku ma għandu immunità mill-principju *fraus omnia corrumpit*. Din l-eċċezzjoni tal-konvenuta Fino qiegħda għalhekk ukoll tigi miċhuda.

Fil-mertu, il-konvenuta Fino teċċepixxi li kien jinkombi lill-attriċi li tiffirma biex isir it-tibdil fl-isem tal-utent registrat mal-Enemalta. L-Enemalta teċċepixxi biss illi l-ammont riklamat minnha huwa dovut mingħand l-attriċi in kwantu li l-kont huwa registrat fuq isimha. Hija prezentat kontro-talba li permezz tagħha qiegħda titlob lill-Qorti tiddikjara li l-attriċi hija debitriċi

tagħha fl-ammont riklamat, illum ridott, u tikkundanna lill-istess attriċi tħallas dan l-ammont. L-attriċi laqgħet għat-talba rikonvenzjonali tal-Enemalta billi eċċepiet illi l-ammont riklamat mhuwiex dovut minnha iżda mill-konvenuti Costa u Fino.

L-ewwel u qabel kollox, l-Enemalta għandha raġun meta tgħid illi l-iskrittura privata ffirmata bejn il-partijiet l-oħra fil-kawża hija *res inter alios acta* għaliha. Dan il-prinċipju huwa rifless fis-segwenti artikoli tal-Kap. 16:

"992 (1) Il-kuntratti magħmula skont il-liġi għandhom saħħa ta' liġi għal dawk li jkunu għamluhom;

u

1001. Il-kuntratti għandhom effett bejn il-partijiet li jikkuntrattaw biss, u ma jistgħux ikunu ta' ħsara jew ta' ġid għal ħaddieħor, ħlief fil-każijiet li tgħid il-liġi."

Bis-saħħa ta' registrazzjoni ta' dan il-kont, inholqot relazzjoni ġuridika bejn l-attriċi u Enemalta. Madanakollu, filwaqt illi huwa minnu li kien nuqqas tal-attriċi li ma ħaditx ħsieb illi timla l-formola appożita sabiex ma tibqax hi l-utent registrat fuq il-kont in kwistjoni, b'daqshekk ma jfissirx illi dak illi ftehm u stipulaw il-partijiet konċernati fl-iskrittura tas-26 ta' Marzu 1998 ma jiswa xejn, kif donnu qiegħda tippretendi l-konvenuta Fino. Mhuwiex kontestat, anzi huwa ammess mill-konvenuta Fino stess, illi l-attriċi kellha tħallas biss il-kontijiet sal-5 ta' April 1998.

Fil-fehma tal-Qorti, ix-xhieda tal-konvenuta Fino mhijiex ta' min joqgħod fuqha għaliex mhuwiex verosimili li ma tiftakarx meta nbiegħ l-istabbiliment. Il-Qorti tinnota li mill-istatement a fol. 9 tal-proċess, jirriżulta li kien hemm konsum ta' dawl u ilma bejn l-1998 u 2001 u anke saru żewġ pagamenti bejn Ġunju tal-1998 u Marzu tal-1999 u allura l-konvenuta mhux ta' min joqgħod fuqha meta tgħid illi ma tiftakar xejn dwar x'uzu kien qiegħed isir mill-istabbiliment dak iż-żmien. Din il-Qorti ssibha diffiċli wkoll sabiex temmen lill-konvenuta meta tgħid illi hija kienet avvċinat lill-attriċi sabiex timla l-formola appożita, imma li l-attriċi rrifjutat li tiffirma. L-attriċi ma kellha l-ebda raġuni

għalfejn ma tikkoperax għaliex hi biss kellha x'titlef mill-istatus quo.

Il-konvenuta tishaq illi fl-iskrittura tas-26 ta' Marzu 1998 il-partijiet qablu li huma ma kellhomx aktar pendenzi bejniethom, iżda b'daqshekk ma jfissirx illi l-attriċi kienet obbligata tibqa' tħallas il-kontijiet tad-dawl u ilma fuq stabbiliment illi ma kellhiex aktar x'taqsam miegħu. Fuq kollox, gie stipulat ċar u tond illi l-attriċi kellha tħallas biss sal-5 ta' April u allura kienu l-konvenuti Costa u Fino stess illi aġixxew in *mala fede* billi ma rrispettawx dak stipulat fil-kuntratt. Għalhekk, għandhom ikunu huma li jiġu kkundannati jħallsu.

Finalment, l-attriċi għamlet ukoll talba għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni iżda ma gabet l-ebda prova dwar danni li setgħet sofriet. Dwar il-provvista tad-dawl fir-residenza tal-attriċi, jidher illi huwa minnu li l-Enemalta kienet għal xi żmien issospendiet il-provvista, imma ma jidhirx illi din is-sitwazzjoni għadha tippersisti sal-lum u allura r-raba' talba attriċi mhijiex mistħoqqa.

Għalhekk u għal dawn ir-ragunijiet, din il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi filwaqt illi tiċhad l-eċċezzjoni tal-preskrizzjoni u tal-legittimu kontradittur kif ukoll l-eċċezzjonijiet kollha fil-mertu, u

- i. Tilqa' l-ewwel talba;
- ii. Għall-finijiet tat-tieni talba tillikwida l-ammont dovut fuq il-kont *de quo* fl-ammont ta' tnax-il elf, mija u sebgha u sittin Ewro u tlieta u ħamsin Ċenteżmu (€12,167.53);
- iii. Tilqa' t-tielet talba;
- iv. Tiċhad ir-raba', l-ħames, s-sitt u s-seba' talba.

Tiċhad ukoll it-talba rikonvenzjonali tas-soċjetà konvenuta in kwantu li l-konvenuti Costa u Fino ġew ikkundannati jħallsu l-bilanċ pendenti fuq dan il-kont.

Fiċ-ċirkostanzi tal-każ, l-ispejjeż tal-kawża prinċipali kif ukoll tal-kontro talba għandhom jiġihallsu kwantu għal nofs mill-attriċi u nofs mill-konvenuti Gaetano Costa u Lorraine Fino in solidum.

IMHALLEF

DEP/REG